

TÍÐARGREIN

Tann mennandi høvuðsstaðurin

Heðin Mortensen
borgarstjóri

Danski høvuðsstaðurin prógvar í stóran mun okkara páhald um tað neyðuga í at hava ein sterkan høvuðsstað, sum ikki kappast við okkara egna útjaðara, men mennir seg í kappingini við stóru býirnar í grannalondunum.

Ofta ljóðar, sum politikkarar bara tosa um at fáa fólk í útlegd og lesandi heimaftur til Føroya, so eru allir trupulleikar loystir. Tað skulu vit eisini gera, men av nógv størri týðningi er, at hjúkla um tey, sum eru her, sum búgva her og sum arbeiða her. Okkara ungu, sum í lýtuni byggja okkara land upp og skapa og tryggja okkum framtíðina.

Vit vita, at tá tað fyrr nærum bara vóru vinnukarmar og vinnumøguleikar, ið avgjórdu, hvar fólk valdu at seta búgv, er tað í dag í stóran mun vitanarvinna og mentan. Vit síggja eisini í kann-ingum, at ungdómurin í útlegd treytar sær at búgva í høvuðs-staðnum, um og tá hann kemur heimaftur. Tí kappast vit í okkara planlegging ikki við onnur støð í Føroyum, men móti útlandinum, sum í rættiliga stóran mun kann drena okkara samfelag fyri serkunnleika.

Áhugavert er at samanbera við danska høvuðsstaðin. Donsku serfrøðingarnir tykjast samdir um, at ein sterkur høvuðsstaður dregur til sín útlenskar iløgur. Hesar iløgur avgera í stóran mun, hvat slag av vinnu verður skapt í høvuðsstaðnum. Landspolitikkararnir standa tí í tí truplu støðu, annaðhvørt teir skulu lata standa til, ella enntá stuðla høvuðsstaðnum í at vaksa enn meira, ella um teir skulu halda á við at draga tilfeingi úr høvuðsstaðnum út í harðast rakta útjaðaran.

Nú vísa serfrøðingar á, at tað ikki tørvar at vera nøkur togan um pengar millum høvuðsstaðin og restina av landinum. Teir síggja ein fyrimun í at lata høvuðsstaðin vaksa og samstundis byggja infrastrukturin út og stuðla smáu vakstrarøkjunum. Tað gevur tí onga meining at berjast móti høvuðsstaðnum, men at tað gongur væl hjá høvuðsstaðnum eigur ikki at merkja, at onnur øki í landinum gerast minni kappingarfør.

Høvuðsstaðurin eigur vøksturin

Vandin er altíð, at landspolitiska kjakið bara fer at snúgva seg um økismenning og at flyta stovnar úr høvuðsstaðarøkinum. Í Danmark verður framleiðsluðnaðurin í útjaðaranum stuðlaður, eitt nú við lægri avgjöldum. Men úrslitini seinastu árin vísa eina sera greiða gongd: Síðan kreppan rakti harðast fyri fimm árum síðan hevur figgjarliga framgongdin í

Keypmannahavn verið sera stór, meðan restin av landinum hevur upplivað stóra afturgongd. Høvuðsstaðurin eigur einsamallur allan vøksturin í bruttotjóðar-úrtøkuni seinnu árin – hini økini draga niður í roknistykkinum!

Ein kanning hjá Nykredit vísir, at hendan gongdin fer at halda fram. Kanningar vísa, at vinnustruktururin í Keypmannahavn lagar seg eftir, hvørjum framtíðar marknaðir spyrja eftir. Størsta vinnuøkið er tænaštuvinnan og hendan at kalla finst ikki í smáu økinum, sum tí als ikki kunnu kappast við høvuðsstaðin. Søguliga orsøkin til hetta er, at síðan sjeytiárini eru ídnaðarfyrirøkur í stórum tali fluttar úr høvuðsstaðnum vegna trongan infrastruktur og strong umhvørviskrøv í tættbygðum øki.

Hetta gagnaði tá útjaðaranum og Keypmannahavn sum var um at fara á heysin. Men úr húsatoftunum vuku aðrar vinnur, peningastovnar, trygging-arfeløg, pensjónsfeløg, KT-ráð-geving, flutningsfeløg, sniðgeving, smærri vinna og handil, sam-stundis sum mentanin og skúla-skapurin blómaði á øllum økjum. Og nú 30 – 40 ár seinni fækkast ídnaðararbeiðsplássini úti um landið støðugt, meðan vinnan í Keypmannahavn bara veksur. Danmarks Statistik vísir sam-stundis á, at næstu 30 árin fer fólkatalið í høvuðsstaðnum at vaksa, meðan tað alla aðrastaðni úttan í Árhúus fer at minka. Fyri bara 20 árum síðan sá ongin,

at Keypmannahavn skuldi gerast størsta vakstrarøki í Danmark. Í 1992 skemtaðu politikarar í útjaðaranum við, at kirkjuspírini í høvuðsstaðnum ikki longur vóru lögð við gulli – tað var tikið niður at gjalda skuldina hjá tí tóma kommunukassanum við. Loysnin kom við risastóru iløgunum í infrastrukturin, metroskipanina og Oyrasundsbrúnna. Tað setti ferð á vøksturin á arbeiðsplássum og innan húsabygging. Fólkatalið vaks og peningurin streymaði inn í kommunukassan.

Tann sterki høvuðsstaðurin

Hetta skapti tann sterka høvuðsstaðin. Í dag kappast Keypmannahavn at kalla als ikki við stóru býirnar sum Árhús, Odense ella Aalborg. Býurin kappast eitt nú við Stockholm, London og Hamburg. Lands-figgjarliga eru stórir fyrimunir í at hava ein sterkan høvuðsstað, og staðfest verður ferð eftir ferð, at tað er alneyðugt at hava ein sterkan høvuðsstað, skal landið standa seg í kappingini við stóru býirnar í grannalondunum.

Okkara høvuðsstaður hevur í dag eitt fjølbroytni, sum tiltalar tey flestu, úttan mun til, um tey eru býarfólk ella trívast best í fjarbýli í útjaðara ella á bygd – vit hava øll tilboðini innanfyri kommunu-mark. Tað, sum vantar, eru fleiri útbúgvingartilboð og lagalogari og fjølbroyttari búsetingarmøgu-leikar. Á báðum hesum økjum verður arbeitt hart í lýtuni at finna loysnir, sum í fleiri førum eru á gáttini til at gerast veruleiki.

Sum eg mangan havi víst á, so verður kappingin á framtíðar altjóða marknaðinum ikki um olju og makrel. Føroyar og høvuðs-staðurin hava brúk fyri fólki við góðum útbúgvingum í arbeiðnum at flyta landið fram til at gerast eitt vitanarsamfelag. Tað hevur verið okkara høvuðsboðskapur í árávís. Tí er tað ein stór avbjóðing at tryggja, at tey fólk, sum í lýtuni skapa okkara vælferð, fram-haldandi trívast her og ikki rýma. Tað hevur minst líka stóran týðning sum at tryggja, at tey lesandi koma heimaftur.

Samstundis eru vit varug við, at høvuðsstaðurin er í harðari kapping við høvuðsstaðir og stórbýir suðuri á europeiska meginlandinum. Tí brúka vit nógv pengar og leggja stóra orku í at gera Tórshavn til tann góða og savnandi høvuðsstaðin við støðugt sterkari atdráttarmegi. Siktið er, at fólk við útbúgving, ambitiónum og framtíðar-dreymum skulu trívast og velja Tórshavn fram um aðrar býir. Okkara vón er, at landspolitikk-ararnir eisini skilja rætta samanhangin.

Tórshavn 04. juni 2013

Fleiri enn 600 næmingar mugu fáa ein skúla

Helena Dam
á Neystabø
*Forkvinna í
Mentanarnevnd
Tórshavnar Býráðs*

Tað ganga millum 600 og 800 ungdómar um árið í musikkskúla í Havn, og enn fleiri standa á bíðilista. Men skúlin er langt síðani voksin úr sínum kørmum.

Eingin ivi er um, at musikk-skúlin hevur prógvað sítt virði í fyri langari tíð síðani. Hann hevur lagt lunnar undir okkara ríka tónleikalív. Hevur verið við til at menna alla skúlaskipanina, eins og økt munandi um trivnað og kreativar førleikar millum børn og ung. Harumframt hava musikk-skúlarnir ment einstaklingar

og tónleikabólkar, sum bæði heima og úti skara fram úr, og teir hava sett tónleikarar við, so at vit kunnu hava eitt symfoniorkestur, sum valla átti at borið til í so lítlum landi. So árliga iløgan í Tórs-havnar Musikkskúla kemur flerifalt aftur. Men neyðugt er at hava eitt stað at reka virkseimið.

Nýggi musikkskúlin kemur at liggja millum Sundsvegin og Ringvegin – í Sortudíki, tað vil siga á fløtuni niðanfryi Norðurlandahúsið. Grundgevingin fyri at staðseta nýggja musikkskúlan her er, at tað eru so nógvir møguleikar fyri samstarvi millum Norðurlandahúsið, Musikkskúlan og eisini Kringvarpshúsið bæði um

høli og annað. Á henda hátt skapa vit eitt kraftsentur í økinum, har størst mógulig nytta fæst av umstøðunum í teimum mentanarhúsunum, sum vera har. Av tí at Norðurlandahúsið má metast at vera ein byggi-listarlig perla, hevur tað eisini verið umráðandi, at musikkskúlin spælir saman við Norðurlandahúsinum og

at bygningarnir hóska væl saman.

Gongur alt sum ætlað, so er málið, at nýggi musikkskúlin í Havn verður klárur at taka í nýtslu við skúlaársbyrjan 2015. Tað fara vit at streingja á.